

KOMMUNEANALYSEN 2012

ENDRINGER I TJENESTETILBUDET ETTER 2009

Gjennom pilotprosjektet "Sjumilssteget", "Unik i Lenvik" og Barnebyprosjektet har det skjedd mange positive endringer i tilbudet for barn og unge i kommunen. Samtidig har strammere økonomiske rammer for både hjelpetjenester, skoler og barnehager skapt utfordringer i forhold til iverksetting og gjennomføring av tiltak. Disse utfordringene kommer til uttrykk i satsingsområdene på neste side ettersom nye tiltak ofte er sårbare og utsatte når kommuneøkonomien blir stram. Mange av tiltakene er utviklet i et samarbeid mellom Sjumilssteget (skjønnsmidler), Unik i Lenvik (skjønnsmidler), Barnebyen, utekontakten og UKM. Regien for de enkelte tiltakene har gått på omgang slik det fremkommer av oversikten.

- ❖ Etablering av barns og unges kommunestyre (BUK)/vitalisering av ungdomsrådet i regi av Barnebyen. Har bidratt til betydelig større bevissthet i forhold til barn og unge som ressurser i det lokalpolitiske arbeidet. Barn og unge er inkludert i utviklinga av Barnebyprosjektet, og de har deltatt i ressursgrupper/arbeidsgrupper knyttet til konkrete prosjekter.
- ❖ Lokal læreplan i elevrådsarbeid og demokratiopplæring vedtatt av kommunestyret etter forslag fra Sjumilsstegsprosjektet. Læreplanen innebærer bl.a. årlige fagdager for medlemmer av BUK/Ungdomsrådet og elevrådslærere.
- ❖ System for tverrfaglig samarbeid er utviklet, etablert og vært i virksomhet siden høsten 2010 ved hjelp av Sjumilsstegsprosjektet. Stramme rammer gjør det noen ganger vanskelig for tjenestene å ivareta sine forpliktelser, men det er positivt at koordinatorfunksjonen er videreført også etter prosjektperioden.
- ❖ Foreldreveiledning har hatt mye fokus i denne perioden med temakvelder i samarbeid mellom Barnebyen og Unik i Lenvik. Videre har kommunen vedtatt ei satsing kalt "Trygge foreldre 0-18 år". På nyåret kommer vi i gang med opplæring i tjenester, skoler og barnehager i ICDP (International Child Development Programme).
- ❖ Kommunen har vedtatt handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Arbeidet har vært ledet av Sjumilsstegsprosjektet. Når prosjektet nå er avsluttet, er det ei utfordring å få til arbeidet med implementering, men kommunestyret har sagt at satsingsområdene i kommuneanalysen skal legges til grunn i arbeidet med kommunens planstrategi.
- ❖ Det har vært satset betydelig på kompetanseheving i hjelpetjenestene, skoler og barnehager i perioden, både gjennom Unik i Lenvik, Barnebyen og Sjumilssteget. Dette gjelder særlig i forhold til vold og overgrep, men også opplæring i forhold til konkrete tiltak og samarbeid med frivillige lag og foreninger.
- ❖ Barnevernstjenesten i kommunen har store utfordringer sett på bakgrunn av de funn som ble gjort gjennom tilsyn. Derfor er utvikling og styrking av denne tjenesten svært viktig å ta tak i, og veldig sentralt som satsingsområde.
- ❖ Sjumilssteget har ledet arbeidet med å utvikle en handlingsplan mot barnefattigdom som er oversendt til politisk behandling i kommunen. I 2011 ble det etablert en utstyrsbank i et samarbeid mellom Barnebyen, Unik i Lenvik, utekontakten, UKM og Sjumilssteget som er blitt flittig brukt. Unik i Lenvik har dessuten stått i spissen for et tilbud om actionuker; et tilbud i vinter – og sommerferier for barn og unge som ellers ikke får ferieopplevelser. Det er også iverksatt foreldreveiledningstiltak for utsatte grupper, og etablert rockeverksted for de som ikke har råd til den kommunale kulturskolen.

- ❖ Samarbeidsprosjekt med frivillige lag og foreninger m.h.t. inkludering av sårbare grupper.
- ❖ Unik i Lenvik i samarbeid med helsesøstertjenesten og psykisk helsetjeneste har fått i drift mestringsgrupper for barn med psykisk syke/rusavhengige foreldre. Den psykiske helsetjenesten er dessuten styrket gjennom en prosjektstilling rettet mot barn og unge.
- ❖ Skolene i samarbeid med helsesøster /utekontakten har jentesnakkgrupper som holdningsskapende tiltak i skolene.
- ❖ Prosjektet "Jobbing mot mobbing" er startet i 2012 etter at kommunen har vært med fra starten i regjeringens "Manifest mot mobbing 2011-2014" med aktivitet i aksjonsukene både i 2011 og 2012. Prosjektet har som målsetning å lage en overordnet kommunal handlingsplan i tråd med kommunestyrevedtak våren 2012.

SATSINGSOMRÅDER FOR LENVIK KOMMUNE

1. BARN OG UNGES MEDVIRKNING

- Utvikle kompetanse og tydeliggjøre barns rett til å bli hørt i egen sak, herunder også når det gjelder spesialundervisning
- Legge til grunn og ta i bruk de 19 ungdomspolitiske tesene fra Sjumilsstegskonferansen 2011
- Mye er etablert men fremdeles sårbart når det gjelder barns og unges medvirkning i kommunen
- Viktig å få dette skikkelig implementert gjennom bevisstgjøring både hos unge og voksne

2. TVERRFAGLIG SAMARBEID

- Behov for videreutvikling av etablerte tiltak
- Implementering gjennom bevisstgjøring og nytenkning i skoler/barnehager og de ulike tjenestene
- Tverrfaglig kompetanseutvikling i foreldreveiledning – utvikle system som brukes i alle relevante kommunale tjenester
- Andre tverrfaglige fagdager

3. VERN MOT VOLD OG OVERGREP

- Implementering av den vedtatte handlingsplanen
- Utvikling og styrking av barnevernstjenesten
- Fortsatt kompetanseutvikling i alle tjenester for barn og unge

4. UNIVERSELL UTFORMING/INKLUDERING

- Bedre tilgjengelig til Ungdommens Hus og andre arenaer
- Implementering av handlingsplanen mot fattigdom
 - Videreutvikling av utstyrsbanken
 - Videreføring av actionukene
- Samarbeid med frivillige lag og foreninger

5. BARN OG UNGES PSYKISKE HELSE

- Prosjektet "Jobbing mot mobbing"
- Videreutvikling av arbeidet med mestringsgrupper
- Fortsatt styrking av den delen av den psykiske helsetjenesten i kommunen som er rettet mot barn og unge
- Etablere ungdomsteam psykisk helse/rus
- Styrke helsesøstertjenesten

STEG 1 - Medbestemmelse

1. Hvilke organer og systemer har kommunen etablert der barn kan utøve medbestemmelse – Hvem foreslår saker og hvilke saker behandles der?

- *Alle skolene har klasseråd og elevråd som skal fungere som et organ for medbestemmelse i skolene. I tillegg har skolene samarbeids- og skolemiljøutvalg hvor elevene er representert. Lenvik kommune har opprettet Ungdomsråd og BUK (Barn og Unges kommunestyre) som skal ivareta medbestemmelse for barn og ungdom. Valg til Ungdomsråd og BUK skjer primært via elevrådene på de enkelte skolene.*
- *Saker foreslås i denne rekkefølge:
Klasseråd → elevråd → ungdomsråd → BUK.*
- *Ungdomsrådet er et underorgan av BUK og har møter i snitt en gang pr måned.*
- *Ungdomsrådet er saksforberedende organ for BUK, og saker blir i hovedsak fremmet av elever i elevrådene.*
- *Sakene i BUK er inndelt i faste temaområder (skole/medbestemmelse, miljø/transport og helse).*
- *Det er ellers åpent for alle å fremme relevante saker til BUK (alle typer saker som omhandler eller påvirker barns liv).*
- *I tillegg kan det komme saker ovenfra hvor de ulike rådene f.eks. blir bedt om å mene noe.*

2. Hvordan sikrer kommunen opplæring knyttet til Ungdomsråd eller andre organer som barn deltar i?

- *Opplæringen og sekretærfunksjonen i Ungdomsrådet, er knyttet til ungdomsleder.*
- *Det gis også opplæring, normalt av ordfører, på et av de første ungdomsrådsmøtene på høsten.*
- *Det er i tillegg foreslått fagdager for representanter og lærere som er ansvarlig for elevrådsarbeid.*
- *Før hvert BUK møte, får alle representantene opplæring, og en forholder seg her til samme regelverk som på kommunestyremøtene.*
- *Det er laget en lokal læreplan for elevråd demokratiopplæring som blir lagt fram for politisk behandling i 2012*

3. Hvordan sikrer kommunen at barnas interesser ivaretas etter plan- og bygningslovens samfunnsdel og arealdel, eller rundt konkrete planer som angår barn?

- *Kommunen har en utpekt representant som skal ivareta barns interesser i plansaker. Denne er kommunalt ansatt og kan / skal ivareta barns interesser i større grad enn som kun uttalepart til planforslag, men også delta i / bidra i planarbeider.*
- *For kommuneplaner og kommunedelplaner skal det utarbeides planprogram. Hvordan barns interesser skal ivaretas; medvirkning (hvem og på hvilke måte) avklares gjennom arbeidet med planprogram og vil kunne være forskjellig fra plan til plan.*
- *I h.t. kommunens forslag til planstrategi 2012 – 2015 skal det utarbeides en oppvekstplan. Av forslaget framgår det at arbeidet skal organiseres bl.a. med deltakere fra ungdommens kommunestyre. BUK har i tillegg fremmet følgende forslag:
"Det foreslås at det opprettes en gruppe bestående av 2 valgte personer fra ungdomsrådet samt 1 representant fra Barnebyen i tillegg til kommunens talsperson for barn og unge i plansaker. Gruppen bør ha møter minst 2 ganger hvert år og kan orientere om sitt arbeid f.eks på BUK-møter. Hensikten med gruppen er å sikre barn og unges medbestemmelse og dra nytte av den kunnskap barn og unge*

har i disse sakene. Ungdomsrådet foreslår at Barns og unges talsperson i plansaker inviteres til BUK for å orientere om sitt arbeid."

- *Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging er en oppfølging av FN's barnekonvensjon etter ratifisering i 1991. Barn og unges interesser er styrket, i planlegging og behandling av saker etter Plan og bygningsloven. Rikspolitiske retningslinjer er å oppfatte som en instruks til lokale og regionale myndigheter.*
- *Prosess med innføring av Barnetråkk som verktøy til medvirkning i samfunnsutvikling/arealbruk er godt i gang. Her vil barn og unge få en direkte stemme inn i arealplanlegging. I barnetråkk registreres områder som barn og unge selv oppgir at de bruker og områder hvor de synes det er trygt å være.*

4. På hvilken måte sikrer kommunen at barn blir hørt når kommunen tar avgjørelser som angår dem personlig?

- *Generelt har kommunen foreløpig ikke gode rutiner når det gjelder å sørge for at barn blir hørt i saker som gjelder enkeltindivider*
- *I de tverrfaglige møtene har barna/de unge rett til å delta i egen sak dersom de ønsker det, men det er usikkert i hvilken grad dette blir kommunisert godt nok til dem det gjelder*
- *I skolene er det elevsamtaler to ganger i året og elevene deltar også som regel når det innkalles til samtaler med foreldrene. Men igjen er det nok slik at ved iverksetting og organisering av spesialpedagogiske tiltak blir elevene sjelden hørt m.h.t. hva de ønsker.*
- *Gjennom samtale/informasjon. Vi følger lovverket, opplæringsloven og forvaltningsloven. Det er klagerett på vedtak, men det er da gjerne gjennom foreldrene.*

5. Hvordan kan kommunen sikre at barnas rett til medbestemmelse blir reell?

- *Begrepsbruken og forståelsen av denne er svært viktig. Medvirkningsbegrepet brukes i plan og bygningsloven. Dette skal gi anledning til å delta, bidra og å kunne påvirke planarbeidene og planer.*
- *Medvirkning er ikke å «få det som man ønsker». For at retten til medbestemmelse skal være reell, er det imidlertid viktig at barn og unge er representert i de prosessene som leder fram til beslutninger.*
- *Det er viktig at vi har gode tilbakemeldingsrutiner til barn og unge på innspill de kommer med.*
- *Reell medbestemmelse for barn og unge kan også sikres ved å gi dem mandat til å foreta beslutninger. Et eksempel her, er at BUK har råderett over kr 100.000,- og bestemmer hvem som skal få disse pengene.*
- *Det kan også innføring av stemmerett for ungdom fra 16 år og oppover være.*
- *Elevråd på skolene kan også gis beslutningsansvar ved enkelte innkjøp på skolene.*
- *I tillegg kan dette sikres gjennom fagdager/demokratiopplæring slik at barn/unge får kompetanse på området, slik at de også selv vet bedre hva de kan gjøre/be om.*

STEG 2 - God omsorg

1. Hvilke tiltak har kommunen etablert for å styrke foreldrenes mulighet til å få informasjon om og tilgang til råd eller nødvendige tjenester som kan styrke dem i foreldrerollen?

- *Generell foreldreveiledning til alle foreldre ved konsultasjoner med helsesøster.*
- *De tverrfaglige møtene i skoler og barnehager/helsestasjoner:*
 - *et samarbeidsforum hvor representanter for ulike tjenester for barn og unge møtes annenhver måned. (Skole/barnehage, helsestasjon, barnevernstjenesten, fysioterapeuter, helsesøster, PPT. Her vil foreldrene kunne møte flere faginstanser på samme tid.*
- *Ansvarsgruppemøter*
- *Åpen barnehage er et tilbud hvor foreldre eller andre omsorgspersoner kan komme sammen med barna. Åpen barnehage er en sosial møteplass for barn og voksne og driftsmåten er velegnet til å skape kontakt mellom småbarnsfamilier og til å etablere nettverk i nærmiljøet. Barnehagen skal være et sted hvor de voksne kan bli kjent med andre, utveksle og få nye erfaringer og opplevelser sammen med barna. Det gis tilbud om foreldreveiledning i åpen barnehage.*
- *I kontakt med brukere av NAV har vi veiledning der vi informerer om ulike tiltak som vi føler kan være egnet for den enkelte bruker. Dette gjelder både de som tar kontakt med den kommunale sosialtjenesten i NAV og den statlige tjenesten. Vi mottar informasjonsbrosjyrer fra ulike aktører, f.eks «Unik i Lenvik.» med informasjon om kurs og seminar vedrørende tema foreldrerollen. Disse deles ut etter individuelle vurderinger av behov. Alle brukere får i sin kontakt med NAV henvisning til nav.no, der det ligger informasjon om NAV sine tiltak og virkemidler på alle felt.*
- *Temakvelder i barnehagene, samarbeid med Unik i Lenvik og Sjumilssteget, med foredrag på foreldremøter/temakvelder i barnehagene som blant annet omhandler positiv grensesetting, informasjon om tverrfaglige møter med mer.*
- *Barnefattigdomsmidler: Senter for læring og integrering (SLI), NAV og barnevernet. SLI har hatt ei 100% stilling over ett år (høst 2010/vår 2011) som tok for seg dette med foreldreveiledning.*
- *Barnevernet og helsestasjon er rådgivende organ for foreldre.*
- *I prosjektet «Skole-hjemsamarbeid» planlegger vi «foreldreskole» som tiltak i dette samarbeidet. Det vil dreie seg om foreldrerollen knyttet opp mot skolen og det som skjer der. Vi er også i planleggingsfasen av et kommunalt FAU (KFAU).*
- *Informasjon på hjemmesiden til kommunen.*
- *Vi er i planleggingsfasen av «Barnebyhuset», som er en lokal variant av det vi ellers kjenner som "Familiens hus".*
- *Det er laget en rapport som beskriver ulike tiltak for et helhetlig opplegg med foreldreveiledning – "Trygge foreldre 0-18 år". Rapporten legges fram sommeren 2012 og vil danne grunnlag for videre arbeid i kommunen på dette området.*

2. Hvilken oversikt har kommunen over behovet hos foreldrene og hvilken vurdering foreligger av om tiltakene i den sammenheng er "egnet bistand"?

- *Man har oversikt over barn som mister barnehageplass p.g.a. manglende betaling, men er ikke gode nok på tidlig inngripen som kunne hindret at gjelden vokser seg for stor. Dette er det satt fokus på i arbeidet med handlingsplan mot barnefattigdom og målet er at dette skal bli bedre.*

- *Barnevernet plikter å vurdere både omsorgsbehov og omsorgsevne. Rutinene i kommunen er ikke gode nok*
- *Det noteres jevnlig i barnets journal på helsestasjonen og i skolehelsetjenesten dersom det er spesielle ting som foreldrene etterspør ang sitt barn.*
- *Når det gjelder nyankomne flyktninger har SLI god oversikt.*
- *Veiledere i sosialtjenesten i NAV har en oversikt over sine brukere som de har oppfølging på. Det er ikke systematisert og gjort en vurdering av om tiltakene som gjennomføres på generell basis er «egnet bistand». Det er i midlertidig en individuell vurdering i hver enkelt sak, men vurderingen om tiltaket fungerte etter hensikt, er ikke dokumentert i tilstrekkelig grad.*

3. Hvordan sikrer kommunen at de kommunale tjenestene evner å samarbeide og samhandle om å gi hjelp til barn og foreldre etter prinsippet om tidlig intervensjon?

- *De tverrfaglige møtene i skoler og barnehager/helsestasjoner, ressursteam og skolehelsetjenesten*
- *Kommunen har et koordinerende team bestående av flere virksomheter, bla psykisk helsevern, lege, PU, helsesøster mm hvor søknader om individuell plan sendes og det utpekes koordinator og ses på hvilke tjenester som denne personen trenger. Møter en gang i måneden.*
- *Kommunen har en forebyggende koordinator for barn og unge*
- *Ressursgruppe for barn og unge*
- *Veiledere i NAV som er i kontakt med foreldre som trenger bistand for å ivareta sin foreldrerolle, har et ansvar for å gjøre nødvendige tiltak for å ivareta barns beste.*
- *Hvis man er bekymret i forholdt til omsorgsevnen til foreldre, sender man bekymringsmelding til barnevernet. Vi informerer i disse tilfellene mor og/eller far om at dette blir gjort fordi vi er bekymret og ønsker at de skal få hjelp til å ivareta sine barn.*
- *NAV deltar også på ansvarsgruppemøter der de blir innkalt, og har i noen tilfeller også koordinatorrollen i ansvarsgrupper.*

4. Hvilke tverretatlige kompetansetiltak har kommunen etablert for å sikre at ulike tjenester (herunder også skole og barnehage) kan avdekke problemer, samt undersøke, igangsette og evaluere tiltak som igangsettes?

- *De tverrfaglige møtene og ressursteamene fungerer også som kompetansetiltak gjennom fagtemadrøftinger hvor deltakerne utvikler felles kompetanse ved å lære av hverandre*
- *Ansvarsgrupper for enkelte barn*
- *For NAV sin del er det ansvarsgruppemøter, boligsosialt team, samt ulike tverrfaglige kurs og konferanser som man deltar på. Sistnevnte er ikke arenaer for avdekking, undersøkelser, igangsetting og evaluering, men en felles møteplass der man diskuterer generelle utfordringer.*

5. I hvilken grad samarbeider kommunen med frivillige organisasjoner, Inn På TUNET mv., for å sikre gode oppvekstkår for barna?

- *Senter for læring og integrering (SLI) samarbeider med Røde kors (Ferie for alle).*
- *Skolene samarbeider med idrettslag i forbindelse med idrettsdager/arrangementer som skolene har. (f.eks. Tine-stafetten)*
- *Sjumilssteget har etablert ei arbeidsgruppe og samarbeider med FIL Fotball, IL Pioner, idrettsrådet og frivilligsentralen med utvikling av rutiner og tiltak for inkludering*

- *"Aktivitet og mestring" – et samarbeid med idrettsrådet og politiet rettet mot inaktiv ungdom*

6. Hvordan sikrer kommunen, herunder NAV, at barnas særlige behov for bistand eller tiltak rettet mot barna selv, blir særlig vurdert når foreldrene søker bistand?

- *Det nedsettes ansvarsgrupper for de barna som trenger det, eventuelt opprettes det individuell plan med egne møter mellom alle som har med barnet å gjøre. Her oppnevnes det egen koordinator for de tjenestene barnet mottar.*
- *Dette er en individuell vurdering, uten at det er et systematisert fokus på barnet selv.*
- *Det gjøres en helhetlig vurdering av familiens behov, men knyttes opp mot de «statlige veiledende retningslinjer for utmåling av stønad til livsopphold».*
- *Kommunestyret i Lenvik har bestemt at Lenvik kommune skal følge disse retningslinjene. Det vil si at man ved søknad om økonomisk stønad blir vurdert opp mot fastsatte satser, og tilfredsstillende vilkårene for å få økonomisk bistand, hvis man har inntekt under det som er veiledende sats. I enkelt tilfeller vurderes behovet utover satsene, men det er unntakene.*

7. Hvordan sikrer kommunen at tjenestene har faste rutiner og samarbeid som kan bidra til å avdekke og samordne barns særlige behov for tiltak som kan bedre deres levestandard og mulighet for å delta i samfunnet på linje med andre barn?

- *Møter for individuelle planer*
- *Ansvarsgruppemøter*
- *Det tverrfaglige møtet – Actionuka – Utstyrsbanken - Rockeverksted (flyttet til SLI)*
- *Ungdomsgruppe etablert i flyktningetjenesten. Denne gruppa presenterer ungdommer for fritidsaktiviteter og følger dem opp. De har bl.a. kjøpt opp noen plasser ved Kulturskolen.*
- *NAV har pr. dags dato ikke noen faste rutiner og samarbeid med andre tjenester, som sikrer avdekking og samordning av barns særlige behov. Mye er individuelle vurderinger og individuell oppfølging.*
- *I noen grad har man samarbeid mellom rustjenesten i NAV og psykiatrien i kommunen, der barns behov blir drøftet i forhold til brukerne av disse tjenestene.*
- *Når det gjelder ungdom og rus, har det vært satt ned tverrfaglige grupper med fokus på samarbeid mellom ulike tjenester for å begrense/bekjempe rusproblematikk blant våre ungdommer.*

8. Har kommunen planer eller konkrete tiltak som kan ivareta barn og unges boligbehov i forhold til et trygt nærmiljø?

- *Trygt nærmiljø vil omfatte flere forhold; trafikk, lek, kriminalitet, sikkerhet mot fysiske farer osv. Dette er forhold som må ivaretas av ulike sektorer og i ulike planer.*
- *I arealplansammenheng skal trygt nærmiljø vektlegges og ivaretas i reguleringsbestemmelser m.h.t. krav til lekearealer osv. Her følger kommunen lovpålagte krav m.v.*
- *Kommunen reviderer for tiden Boligsosial handlingsplan. Fokus på at barns og unges boligbehov skal kartlegges og planen skal komme fram til konkrete tiltak både i forhold til boligbehov og bistand.*
- *Dette har også fokus i "Handlingsplan mot barnefattigdom" som for tiden er under utarbeidelse.*

STEG 3 - Særskilt vern og støtte

1. Hvordan sikrer kommunen at barn, uavhengig av hvilken kommune som har foretatt plasseringen, får tilstrekkelig oppfølging i barnehage eller skole, fra helse-, sosial- eller barneverntjenester?

- *Skolen har tilbud om SFO-plass før og etter skoletid. I enkelte tilfeller veileder helsetjenesten ansatte i skole og barnehage.*
- *Disse barna gis prioritet ved tildeling av barnehageplass*
- *Har ellers fulle rettigheter og behandles på lik linje med andre barn*

2. Hvordan sikrer kommunen at tilsynsførerne for barn i fosterhjem er kompetent, at tilsynet utføres i tråd med sentrale retningslinjer og at det gjøres en periodisk vurdering av barnets tiltak?

- *Gjennom samarbeid med Bufetat gjennomføres det kurs og opplæring for tilsynsførere. Barnevernstjenesten har ansvar for å rekruttere og følge opp tilsynsførere, men kommunen sliter med å finne nok tilsynsførere og sikre kontinuitet over tid.*
- *Barnevernstjenesten er pålagt å følge nøye med et barns utvikling, gjennom periodiske evalueringer. Gjennom å bli dyktigere til å se et barns behov for særskilt støtte, vil dette også kunne sikre en mer fortløpende vurdering/ evaluering av et barns behov. Kommunen er ikke god nok til å følge dette opp*

3. På hvilken måte sørger kommunen for at barna kan ha kontinuitet i oppdragelsen og kontakt med sin biologiske familie og sitt tidligere nettverk?

- *Barnevernstjenesten legger til rette for at barn skal ha kontakt med sin biologiske familie ved at det utarbeides samværsplaner, og vi bidrar til at samvær gjennomføres.*

4. Hvordan sikrer kommunen at det er et tilstrekkelig samarbeid med tanke på å hjelpe barna i tida frem til 18 årsdagen og senere frem til fylte 23 år?

- *Barn som er under omsorg og/eller tiltak vil etter fylte 18 år få tilbud om videre tiltak om de ønsker det og behovet er til stede. Det er positivt at stadig flere ser på dette som en rettighet og vil gjøre bruk av den. Ettervern øker i betydelig grad sjansen for å oppnå et normalt voksenliv.*
- *Kommunens satsning på det tverrfaglige møte, gir organisasjonen trening på det å se behov ut over fagområdene. Ved å sette fokus på at barn med særskilte behov ofte vil ha behov for bistand på flere livsområder samtidig, vil dette kunne bidra til bedre og mer samordnede tiltak for de fleste barn.*

STEG 4 - Vern mot vold og overgrep

1. Hvordan sikrer kommunen at det bygges opp god nok kompetanse for å møte alle former for vold og overgrep overfor barn i kommunen?

- *Kommunestyret har vedtatt en handlingsplan mot vold i nære relasjoner, der kompetanseoppbygging er et av tiltakene*
- *Det jobbes med rutiner for å kartlegge omfang og det er begynt arbeide med å lage rutiner for varsling av seksuelle overgrep i alle aldre.*
- *Det satses mye på fagdager om dette emnet. I oktober 2011 og februar 2012 arrangerte vi slike dager med tema «Vold og seksuelle overgrep mot barn». Målgruppen var førskolelærere, lærere, helsesøstertjenesten, barneverntjenesten, tannhelsetjenesten, politiet, idrettslag/organisasjoner, psykiaritjenesten m.fl. Foreldrekursene til Senter for læring og integrering (SLI) hadde også dette som tema. Så langt har ca. 400 ansatte fått opplæring.*
- *Det å sikre god nok kompetanse omhandler også det å erkjenne at det også i Lenvik er barn som utsettes for vold og overgrep. Gjennom at vi begynner å bry oss, snakke, vil vi søke å avdekke, og vil kunne forstå mer ("du ser det ikke før du tror det")*
- *Kommunen tilbyr ulike kurs innfor temaet der også NAV deltar.*

2. Hvilke planer, rutiner eller systemer har kommunen etablert som kan sikre avdekking av, melding om og faglig bistand til barn som utsettes for vold? Er det system for rullering av disse?

- *De tverrfaglige møtet er et av systemene*
- *Rutiner er nesten ferdig og legges på intranettet. Det er et system for rullering i helse- og omsorgstjenesten*
- *Barnehager, skole, helsepersonell, osv. har gode rutiner for å melde til barnevernet. Barnevernstjenesten vil etter gjennomgang av meldinger med informasjon om vold/overgrep mot barn anmelde dette til politi, som igjen vil iverksette etterforskning.*
- *Lenvik kommune holder seg oppdatert på veiledere, kurs, kompetanse på dette viktige område.*
- *Helsesøstertjenesten har rutiner for melding til barnevernet ved mistanke om vold mot barn*
- *Helsesøstertjenesten og barnevernstjenesten samarbeider om oppfølging av barn som har vært utsatt, eks ved jevnlig samtaler eller henvisning til BUP*
- *Alle barnehager og skoler har Krisepermen, utviklet av Personalomsorg.*
- *Skolehelsesøster har ukentlig kontortid ved skolene, slik at elevene har mulighet til å henvende seg her. Skolene har meldeplikt til barnevernet. Alle skolene har rutinehandbok for melding til barnevernet.*
- *Kommunen har mestringsgruppe for barn av foreldre med rusavhengighet/psykiske vansker.*

3. Hvordan sikrer kommunen at barna i kommunen vet hvor de kan henvende seg hvis de ønsker å ta opp vold som har rammet dem selv eller noen de kjenner?

- *Helsesøster har presentasjonsrunde i alle skolene hver høst. Her tas det opp hva helsesøster kan brukes til, hvor hun treffes. Blant annet at helsesøster kan være en å komme til dersom ting er vanskelig hjemme eller på skolen. Dette er det rutiner på.*

- *Skolehelsesøster har ukentlig kontortid ved skolene, slik at elevene har mulighet til å henvende seg her.*
- *Skolene har informasjon på hjemmesiden til den enkelte skole.*
- *Det henger oppslag om Barnas krisetelefon 116111 på skolene.*
- *Barnehagene har ulike metodiske verktøy til arbeid med teamet i løpet av året. Ett eksempel er; Barnas rettighetskort, utarbeidet av UNISEF Norge. Høst 2012 skal barnehagene få opplæring i «Det er mitt Valg og barnehagene», dette er en statlig anbefalt metode i forbyggende arbeid.*
- *Elevsamtalene i skolen er en arena hvor dette kan være tema.*

4. Hvordan vil kommunen beskrive samarbeidet på dette området med instanser utenfor kommunen?

- *Barnevernstjenesten har et godt samarbeid med Lenvik lensmannskontor, og Barnehuset i Tromsø. Her gis det mulighet for anonyme drøftinger om hvordan vi skal gå frem. For barnevernstjenesten er dette samarbeidet særdeles viktig.*
- *Barnehagene opplever at samarbeidet med krisesenteret fungerer godt*

STEG 5 - Fullverdig liv

1. Hvilke råd/organer/koordinerende enheter har kommunen etablert for barn og unge som har behov for langvarige og koordinerte tjenester og hvordan sikres at disse barna har effektiv adgang til slike tjenester? Hva viser evt. brukerundersøkelser?

- *Kommunen har koordinator for rehabilitering som er henvendelsesinstans for personer med behov for langvarige helsetjenester og sosiale tjenester*
- *Kommunen har et koordinerende team bestående av flere virksomheter, bla psykisk helsevern, lege, PU, helsesøster mm hvor søknader om individuell plan sendes og det utpekes koordinator og ses på hvilke tjenester som denne personen trenger. Møte en gang pr.måned*
- *Ansvarsgruppemøter*

2. I hvilken grad har kommunen tilrettelagt tilbudet slik at barn med funksjonsnedsettelse har tilgang til offentlige bygg, slik at de kan nyttiggjøre seg tilbudene på linje med andre barn.

- *Kommunen sliter med en del gammel bygningsmasse hvor kravet til universell utforming ikke er tilfredsstillt, men dette er ivarettatt i alle nye bygg*
- *Kommunen har tilrettelagt friluftsområder med universell utforming*

3. Hvordan arbeider kommunen for å forhindre at barn med funksjonsnedsettelse utsettes for diskriminering i forbindelse med sosial integrering?

- *Skolen har tilbud om SFO-plass før og etter skoletid.*
- *Gjennom ulike samarbeidsprosjekt med idrettslagene er det satt fokus på inkludering. Sjumilssteget har et konkret opplegg på gang i samarbeid med Finnsnes IL fotball.*
- *Kommunen har også gjennom flere år arbeidet med såkalt integrert teater hvor funksjonsfriske samspiller med barn, unge og voksne med funksjonsnedsettelse.*

4. Hvordan sikrer kommunen at prinsippet om universell utforming innarbeides i kommuneplanarbeidet.

- *Kravet om universell utforming inngår i alle planer, også i den gjeldende kommuneplanens samfunnsdel – eller vil inngå i planer som skal revideres og eller utarbeides i h.t. vedtatt planstrategi.*
- *I arealplansammenheng knyttes det egne bestemmelser til kravet om universell utforming.*

Full barnehagedekning

Lenvik kommune har de siste årene oppfylt Lovkravet om at alle med rett til barnehageplass og som har søkt innen hovedopptaket har fått det.

I rundskriv fra departementet står det at 4 og 5 åringer som er asylsøkere bør få barnehageplass på lik linje med norske barn. Lenvik kommune har per i dag 8 plasser som vi får ekstra driftsmidler for. Dette er per dags dato et antall plasser som dekker dagens behov, men det kan være et økende behov for slike plasser i framtida.

STEG 6 - God helse

1. Hvordan sikrer kommunen at alle barn kan leke og ferdes trygt mellom hjem, skole- og fritidsaktiviteter?

- *Det er mange skoleveistrekninger som mangler gang- og sykkelstier. Kommunen innvilger gratis skoleskyss til de barna som bor langs strekninger som defineres som farlig skolevei*

2. Hvordan legger kommunen til rette for at alle barn kan være fysisk aktive ut fra sine forutsetninger, både i skole og fritid?

- *Kommunen nytter økonomiske støtteordninger til idrettslag og foreninger*
- *Satsinga på aktivitet og mestring for inaktive ungdommer*
- *Gratis bruk av idrettsanlegg for barn og unge under 17 år*
- *Kommunen har gått tungt inn i og gitt støtte til realisering av større anlegg*

3. Hvordan sikrer kommunen at den har oversikt over de viktigste lokale utfordringene som gjelder barn og unges helse og trivsel?

- *Ved å ta i bruk folkehelseprofilen som er utarbeidet for alle kommunene i landet*
- *Den årlige elevundersøkelsen som i Lenvik brukes på alle trinn fra 5.klassetrinn og oppover*
- *Andre trivselsundersøkelser for 1.-4.klassetrinn*

4. Hvordan ivaretar kommunen barn og unge i rusmiddelplaner og tiltak overfor pårørende eller tiltak overfor barn og unge selv?

- *Kommunen har en egen rusmiddelpolitisk handlingsplan som også omfatter barn og unge*
- *Det er dannet mestringsgrupper for barn av psykisk syke og rusbelastede foreldre*
- *Ruskoordinator under etablering*
- *Rusundersøkelser på ungdomstrinnet*
- *Jentesnakk-grupper*
- *Oppsøkende barnevernstiltak*
- *Eget ungdomsteam er under etablering*

5. Hvordan sikrer kommunen at det er fokus på planer og tiltak for å styrke barns psykisk helse?

- *Tverrfaglige møter*
- *Jente og guttesnakkegrupper*
- *Aktivitet og mestring*
- *Ungdommens helsestasjon*
- *Arbeidsdokument handlingsplan mot barnefattigdom*
- *Handlingsplan mot vold i nære relasjoner*
- *En del skoler bruker program for psykisk helse*

6. Hvordan sikrer kommunen at barn og unges rett til helsetjenester ivaretas gjennom et godt nok helsestasjons- og skolehelsetjenestetilbud?

- *Vi mener at kommunen ikke sikrer dette godt nok siden det er foretatt nedskjæringer som har ført til at vi har fjernet tiltak som er av de anbefalte tiltak fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet*
- *I flg HsDir sine normtall, mangler vi ressurser tilsvarende ca 3 stillinger i skolehelsetjenesten, for å kunne ivareta denne tjenesten godt nok.*

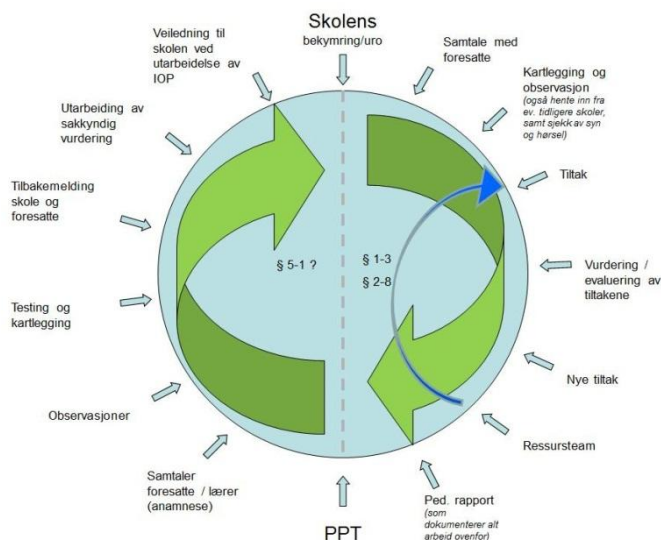
7. Hvordan sikrer kommunen et reelt kommunalt tilbud om habilitering og rehabilitering til barn og unge?

- *Kommunen har eget Fagteam der det søkes om ulike hjelpetiltak, etter hvert blir dette eget inntaksteam.*

STEG 7- God utdanning

1. Hvordan sikrer kommunen – gjennom et tverrfaglig samarbeid, at barn som pedagogisk eller sosialt har behov for ekstra oppfølging i barnehage og skole, får slik oppfølging?

- *Kommunen har et eget team som innhenter opplysninger om barn i førskolealder med særskilte behov (barnevern, helsesøster, barnehagefaglig og skolefaglig rådgiver)*
- *De tverrfaglige møtene i helsestasjoner og barnehager*
- *Ressursteam, samarbeid mellom skolene, barnehagene og PPT-Midt Troms. Ressursteamet samarbeider med andre institusjoner ved behov. Ressursteamet skal være en rådgivende instans og tema skal være systemsaker, kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling. I tillegg kan problemstillinger vedrørende enkelt barn som ikke er henvist PPT drøftes anonymt i ressursteam.*
- *Spesialpedagogisk team, kommunalt ansatte spesialpedagoger som jobber ut mot barn i førskolealder og mot barnehagene.*
- *Ansvarsgruppemøter og individuell opplæringsplan for barn under opplæringspliktig alder med vedtak etter opplæringsloven.*
- *De tverrfaglige møtene i skolene*
- *ressursteam ved skolene.*
- *Her vil vi vise til spesialpedagogisk håndbok og handlingshjulet der.*

Vi konstaterer at behovet for spesialpedagogisk hjelp har gått ned de siste årene

2. I hvilken grad har kommunen rutiner eller kompetanse på å kartlegge risikobarn i barnehage og skole og treffe tiltak overfor denne gruppen?

- *Det tverrfaglige møtet og individuell plan*
- *Rutinebeskrivelse for barn med særlige behov*
- *Ved behov for eventuelle støttetiltak i barnehagen kan det søkes om ekstra ressurs etter følgende områder:*
 - *Opplæringsloven § 5-7 spesialpedagogisk hjelp før opplæringspliktig alder.*
 - *Tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage.*

- *Tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige barn i førskolealder.*

Ved behov for støttetiltak for nyankomne flyktningers barn søker barnehageeier tilskudd med grunnlag i eget budsjett.

- *Spesialpedagogisk håndbok - Et verktøy for å kvalitetssikre det spesialpedagogiske arbeidet i barnehagene/skolene i Midt-Troms.*
- *Håndbok for overgang barnehage – skole. Et verktøy for å kvalitetssikre tiltaksarbeidet i overgangen fra barnehage til skole, overgangene mellom de ulike trinn i grunnskolen, og overgangen fra grunnskole til videregående skole i Midt-Troms*
- *Lenvik kommune har utarbeidet en felles kartleggingsplan for alle skolene i kommunen. Dessuten har vi ressursteam, trivselsundersøkelser, elevsamtaler, foreldresamtaler, skolehelsetjenesten og det tverrfaglige møtet.*

3. Hvordan sikrer kommunen, som skole- og barnehagemyndighet, tiltak for å styrke det psykososiale arbeidsmiljøet/forebygge mobbing blant barna både i skole, barnehage og i barnas fritid, evt. i samarbeid med frivillig sektor?

- *Dette gjøres blant annet ved at kommunen som barnehagemyndighet utfører tilsyn med barnehagene.*
- *Alle skolene har mobbeplan som de følger.*
- *Mobbing er også et av hovedtemaene i prosjektet «Bedre læringsmiljø», og vi skal ha hovedfokus på dette temaet i 2013.*
- *Skolene har tiltak for forebygging med sosiale aktiviteter og internkontroll for varsling (meldeplikt og handlingsplikt).*
- *Mobbing er tema på foreldremøter, foreldresamtaler og temakvelder.*
- *Vi er med på den årlige kampanjen mot mobbing som er i uke 36 hvert år. I tillegg er flere skoler med på «Jentesnakk» ved helsesøstertjenesten.*
- *Kommunen starter høsten 2012 et prosjekt kalt "Jobbing mot mobbing" med skjønnsmiddelstøtte fra Fylkesmannen. Prosjektet er ment å pågå fram til våren 2014 og vil rette et større fokus mot barns og unges fritidsarenaer og de voksne som rollemodeller.*
- *Høst 2012 skal vi starte med helsefremmende barnehager. Dette er et felles mål for de kommunale barnehagene. Dette arbeidet har fokus på kosthold og helse, fysisk aktivitet samt fokus på gode sosiale relasjoner/vennskap som helsefremmende tiltak.*

4. Hvordan sikrer kommunen kompetanseutvikling og tverrfaglig samarbeid rundt barnehage- og skolebarnas psykiske helse?

- *Det er etterspurt et større fokus på barns psykiske helse fra barnehagene i blant annet i det tverrfaglige møtet. De tverrfaglige møtene har dette ofte som tema i sin kompetanseoppbygging*
- *Fagdager*
- *Samarbeid med BUP ved elever i systemet/etablerte saker.*

5. Hvordan sikrer kommunen at det er oppdaterte beredskapsplaner i hver enkelt skole og barnehage, og at disse henger sammen med kommunens overordnede kriseplan?

- *Dette gjøres gjennom tilsyn med barnehagene.*
- *Alle barnehagene og skolene har Krisepermen som et verktøy for den akutte fasen i en krisesituasjon.*
- *I tillegg brukes kommunens kriseteam i saker ved behov for dette.*

6. Hvilken praksis og utviklingsmål har kommunen for samarbeidet mellom hjem og barnehage/skole?

- *For barnehagene er det ikke utarbeidet felles mål, det er opp til hver enkelt barnehage ut fra hva Lovverket sier vi skal ha.*
- *Flere av skolene er med i et prosjekt for bedre samarbeid mellom skole og heim*
 - *Vi skal utarbeide et godt system for skole-hjem samarbeid.*
 - *få foreldre/foresatte mer med på elevens læring*
 - *rådsorganene skal ha en aktiv rolle for å styrke bedre læringsmiljø*
 - *skolen og foreldre/foresatte skal jobbe for nulltoleranse mot mobbing*
 - *ta i bruk et felles kartleggingsverktøy/brukerundersøkelser*
 - *større involvering av foreldre/foresatte*
 - *sikre større tilrettelegging for samarbeid med foreldre/foresatte med fremmedspråklig bakgrunn*

7. Hvilke planer og tiltak har kommunen, i skolesystemet eller tverretattlig, utarbeidet for å forebygge frafall i den videregående skole? Hvordan virker disse?

- *Det er utarbeidet en kvalitetsplan for barnehagene i Midt Troms, Tidlig innsats for livslang læring. Hovedmål er tidlig innsats mot frafall i videregående skole. Planen iverksettes høsten 2012.*
- *Fokusområder i planen er; Barnehagen som språklig arena, som sosial arena, foreldre/foresatte som ressurs og barnehagen som lærende organisasjon*
- *Elevene får tilpasset opplæring og vi har fokus på tidlig innsats. Vi bruker Oslo kommunes veileder mot skolevegring.*
- *Alle skolene jobber etter modellen «Solid grunnmur» i begynneropplæringen.*
- *Fra januar 2013 er Lenvik med i overgangsprosjektet til Ny GIV.*

8. Hvilken oversikt har kommunen over antall og bakgrunn for de barna som kommer fra andre religiøse, språklige og etniske minoriteter i kommunen, herunder samiske barn?

- *Dette registreres i opptaksprogrammet Visma basert på foreldrenes opplysninger i søknad om barnehageplass.*
- *Per i dag har vi 18 ulike språkgrupper representert i barnehagene våre, de største språkgruppene er arabisk, somali, litauisk og tigrinia. Av antall barnehageplasser er 5,5% til flerspråklige barn.*
- *Vi har ingen registrering av religion på systemnivå.*
- *Det ble i 2011 gjennomført ei kartlegging av barna som er i barnehage/skole. SLI har godoversikt.*

9. Hvordan sikrer kommunen at disse barna får bruke sitt språk og utøve sin kultur i barnehage, skole og fritidsaktiviteter, ev. i samarbeid med frivillige lag og organisasjoner, Inn På Tunet mv.?

- *Kommunen har gjennom flerspråklig team for barnehagesektoren etablert en gruppe som jobber med å legge til rette for tiltak for minoritetsspråklige barn og tiltak for det kulturelle fellesskapet.*
- *Det er utarbeidet en flerspråklig plan for barnehagene i Lenvik kommune, det gjennomføres flerspråklige nettverk, det er etablert en veiledningstjeneste og utstyrsbank*

med ulike kartleggingsverktøy og ulike verktøy for språkstimulering som barnehagene kan bruke.

- *Helhetlig plan. Det er satt ned ei arbeidsgruppe som skal jobbe med helhetlig opplæringsprogram for minoritetsspråklige barn i Lenvik, fra barnehage til ungdomsskole/voksenopplæring. Utvalget skal se på opplæring, organisering, kompetanse, økonomi og systemrettede tiltak.*
- *Det er lite organisert samarbeid med frivillige lag og organisasjoner*
- *Vi sikrer ikke dette godt nok i skolene. Vi har mangel på morsmåslærere. Ingen elever har tospråklig fagopplæring.*

10. I hvilken grad er barnehager, skoler eller kommunens kulturskole et reelt tilbud som kan fange opp barnas ønsker om å delta i kulturell og kunstnerisk virksomhet?

- *Barnefattigdom: utstyrskassen, rockeverksted, actionuka.*
- *Den kulturelle skolesekken.*

11. Hvordan sikrer kommunen at man ved planer og tilrettelegging, stimulerer til bruk av lokaler eller områder for lek og kulturell utfoldelse, evt. i samarbeid med frivillige lag og organisasjoner, herunder idretten?

- *Lenvik kommune stimulerer til bruk av lokaler og områder ved at det er politisk bestemt at det skal være gratis trening for barn og unge i kommunen. Dette gjelder opp til 17 år.*
- *Lenvik kommune bevilger 800 000 i året i kulturmidler til lag og foreninger. Disse pengene går til lekeplasser, drift av idrettsanlegg/bygdehus, idrettsaktiviteter, støtte for oppkjøring av skiløyper, tiltak for barn og unge og refusjoner for strøm til lysløyper. Denne tildelingen er med på å gjøre det mulig for lag og foreninger å tilrettelegge for aktivitet.*
- *Et av de største tilretteleggingstiltakene i kommunen er 10 på topp med over 1000 deltakere i aldersgruppen 3- 75 år. Lenvik kommune har per i dag et anleggstilskudd på 550 000 i året som delfinansiering til bygging av idretts og friluftslivsbygg og nærmiljøanlegg.*
- *Lenvik kommune har inngått driftsavtaler med lokale foreninger for drift av viktige friluftsområder.*
- *To av barnehagene er sertifisert som barnebybedrifter. Et av tiltakene som barnebybedrift er å legge til rette for at:*
 - *Barnehagen kan låne ut lokaler til beboere i nærmiljøet, lag, organisasjoner med flere som ønsker å benytte barnehagen til aktiviteter, møter og lignende.*
 - *Åpen Barnehage mandag, onsdag og fredag, 9.00 – 14.30*
- *UHU - Åpen hall - FIL-banen (Fusk)- Ballbinger (fritt bruk på fritida) - Skøytebane på Finnsnesvannet*